

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 5'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sar-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.K poteku konference
v Belgradu.

Potek konference male antante kaže, da dejanske razmere zaenkrat še ne opravičujejo pretiranega optimizma, s katerim je del jugoslovanskega časopisa preludiral posvetovanjem čehoslovanskih, jugoslovanskih in romunskih državnikov v Belgradu. Alijansa med Francijo in Čehoslovaško se ni razširila tudi na Jugoslavijo in Romunijo, kakor se je pričakovalo, vprašanje diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo se je sploh z dnevnega reda odstavilo, odnosi med malo antanto in Bolgarijo ostanejo taki, kakršni so bili, oziroma vsaka država male antante bo, dasi v duhu medsebojne solidarnosti v načelu, zasledovala napram najvažnejšim vprašanjem mednarodne politike svojo pot.

Kaj drugega trezni motrilec sedanjege mednarodnega položaja tudi ni mogel pričakovati. Ako bi se bile države male antante kot celota pridružile alijski Čehoslovaške s Francijo, bi bile storile korak, kateri bi se ne bil več dal popraviti, ker bi pomenil odkriti afront proti Angliji, za kar zaenkrat Jugoslavija in Romunija nimata razloga. Obveznosti, ki jih ima Čehoslovaška napram Franciji, angleške politike ne zadevajo tako občutno kakor bi jo zadel blok, ki bi se postavil pod okrilje sedanjege francoskega političnega kurza v Evropi. Taka politika bi bila neprevidna tudi zato, ker zaenkrat med Francijo in Anglijo vlada pač antagonizem, nikakor pa ne neodoljivo nasprotstvo, ki bi se ne dalo izgladiti.

Antagonizem med Francijo in Anglijo izvira iz miselnosti dozdej vladajočih strank v obeh deželah, ki sledijo politiki hegemonizma in iz tega izvirajočega »balance of power«, ki pomeni medsebojno tekmovalnost, tako da se mir ohranja ne na načelnem in vsestranskem sporazumu glede vseh vprašanj mednarodne politike, temveč na naravnem izravnavanju ugodnosti, ki jih en partner steče nad drugim. V tem je zlasti Anglija toriej v whigov bila vedno nedosegljiv mojster. Danes pa stojimo pred delavsko vlado, koje voditelj je v svojem govoru pred nastopom vlade oficijelno in popolnoma v duhu svoje stranke izjavil, da bo glavni cilj njegove politike, da doseže sporazum v prvi vrsti s Francijo, da se neha dosedanja politika brezumne rivalitete. S to izjavo delavska vlada stoji in pada, kajti če se Macdonaldu ta načrt ne posreči, bo vaje države dal iz rok. Čisto izključeno je namreč, da bi delavska stranka začela borbo s Francijo po metodah prejšnjih strank velelordstva, ker je njen zunanje-politični zamisel bistveni izraz njene politične in socialne miselnosti sploh in ker je rešitev svojega mednarodnega programa zvezala z rešitvijo vseh ostalih točk svojega notranje- in socialno-političnega programa. Ako se delavska vlada s Francijo glede ustvaritve mednarodnega sporazuma, ki bi obsegal tudi Nemčijo in Rusijo, ne sporazume — kar je, žalibog, jako mogoče — potem bo vodstvo Anglije prevzel Lloyd George ali kdo drugi, ki lahko otvori odkrito borbo s Francijo in tako tira položaj do nevarnosti oboroženega konflikta, česar delavska stranka v nobenem slučaju ne sme in ne more. Na vsak način pa bi se vršile v Angliji nove volitve, da se ljudstvo določno opredeli, kakšno stališče zavzame napram Franciji, oziroma sploh napram kontinentalnim problemom.

Tudi glede Rusije ni belgrajska konferenca storila nobenega sklepa, ampak to vprašanje sploh odstavila z dnevnega reda, dokler zapadne velesile ne zavzamejo napram tej državi določenega stališča. To bi bilo logično v zvezi s tem, da države male antante čakajo tudi na to, kako Anglija in Francija uravnata svoje medsebojno razmerje v bodočnosti, v katerem bo baš vprašanje odnosov do Rusije igralo važno vlogo. Toda interesi Jugoslavije so v tem vprašanju nekoliko drugačni nego v vprašanju anglo-francoskega antagonizma. Tu je prav, da čakamo, tam pa ni prav, da nadaljujemo

stanje, ki se komaj za las razlikuje od sovražnosti. Nihče ne misli na to, da bi mi z Rusijo stopili tako daleč v zvezo, da bi se obvezali napram sovjetom, da podpiramo njihovo celokupno politiko, katera teži za popolno izpremembo sedanjega mednarodnega položaja. Toda današnja Rusija tega od nas niti ne zahteva niti ne pričakuje. Zadosti je, da nas od nje ne loči noben neposredni sporni predmet, kakor n. pr. Romunijo, katera našemu v carizem zaverovanemu Pašiču služi zdaj za izgovor, da ne more navezati stikov z Rusijo. Kajti to je samó izgovor, kakor je samó izgovor in nič drugega tudi sklicevanje na neopredeljenost velike antante v tem vprašanju. Mi rabimo z Rusijo kot državo prijateljskega razmerja in gospodarskih stikov, kakor jih ima Čehoslovaška, brez kakšnih obvez, ki bi nas spravile v nasprotje z zapadnimi vele- in malesilami zmagovalkami. Saj je celó Italija na tem, da podpiše pogodbo z Rusijo in stopi z njo v diplomatske stike, dasi je aktiven član velike antante!

Gospod Nikola Pašić ne more premagati raznih ovir, ki stoje na potu prijateljski zvezi (ne rečemo sporazumu!) s sovjetsko Rusijo, pač pa je mogel navezati stike z rusko pravoslavno cerkvijo v Moskvi, in pridno posreduje, da bi združil sveto pravoslavlje, ki si je danes v laseh! Tu se vidi miselnost velesrbskega politika, osvetljena uprav z bengalično lučjo. Da se le sporazumeta Tihon in Antonin, zblizanje z rusko vlado pa, ki ima za predmet vse drugačne in za nas važnejše življenske interese nego so razmere med pravoslavnimi hijerarhi, je našemu režimu postransko vprašanje. Spričo te politike tudi celokupna mala antanta ne more imeti tistih uspehov, ki bi jih kljub svojemu labilnemu sestavu lahko imela.

Brezposelnost v Zagrebu.

Zagreb, 11. januarja. (Izv.) Brezposelnost v Zagrebu je začela zadnji čas silno naraščati. Obrtniki so odpustili veliko število osebja in so pridržali le najpotrebnejše moči. Mali in veliki trgovci iščejo drug za drugim več ali manj odstotne poravnave. Banke, ki so še lansko leto sprejemale v službo vsakega količjak sposobnega človeka, se fuzionirajo, da zmanjšajo na ta način visoke režijske stroške. Armado brezposelnih zasebnih nameščencev pa še pomnožujejo številni reducirani uradniki. V Zagrebu že desetletja ne pomnijo tolike brezposelnosti.

RAZPOLOŽENJE V HRSS.

Zagreb, 11. januarja. (Izv.) V krogih HRSS je zavladalo po včerajšnji konferenci z dr. Korošcem zelo dobro razpoloženje. Ugotavljajo, da je prišlo na konferenci do popolnoma soglasnih sklepov glede načina borbe proti sedanjemu vladnemu sistemu.

Zagreb, 11. januarja. (Izv.) Danes se je z Zagrebu raznesla govorica, da namestnik eden izmed najagilnejših poslancev HRSS, Jagatić, odloži svoj mandat. Pravijo, da za to, ker ne upa v končen uspeh politike HRSS.

PRPIČEVA IZJAVA.

Zagreb, 11. januarja. (Izv.) Znani veleindustrijec Prpić objavlja danes izjavo, da njegovo potovanje v Belgrad ni imelo nikakega političnega značaja, ampak je odšel v Belgrad samo zato, da dobi potni list za inozemstvo, ker je moral urediti neko zadevo s konzulom kraljevine SHS v Švici g. Milanom Schwarzem. Ta je namreč Prpića, oškodoval za 360.000 švicarskih frankov, in ker Prpić ni mogel zadeve urediti doma, je bil prisiljen odpotovati.

LIKVIDACIJA POKRAJINSKE UPRAVE V DALMACIJI.

Split, 11. januarja. (Izv.) Likvidacija pokrajinske uprave za Dalmacijo mora biti na ukaz notranjega ministra do konca januarja popolnoma izvršena, nakar preide vodstvo celotne uprave na velike župane. Med uradništvom je ta ukaz povzročil veliko razburjenje, zlasti med Hrvatli, ki se boje, da jih zadene ista usoda, kakor njihove stanovske tovariše v Sarajevu.

Soglasnost male antante v komunikacijah.

DOPOLDANSKO URADNO POROČILO.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) O poteku današnje dopoldanske konference, ki je trajala od 10. do tri četrt na 1, je bilo izdano sledeče uradno poročilo:

Vsi trije zunanji ministri so obrazložili zunanjo politiko svojih držav. Pri tej izmenjavi misli so ugotovili svojo popolno soglasnost. Romunija, Čehoslovaška in kraljevina SHS so odločne nadaljevati isto politiko miru, spoštovanja pogodb in konsolidacije, ki je bila vedno cilj male antante. V istem duhu hočejo utrditi prijateljsko razmerje z vsemi državami. V tem oziru sta gg. Beneš in Duca mogla z zadovoljstvom ugotoviti, da stopajo obstoječe težave med kraljevino SHS in Italijo vedno bolj v ozadje in prehajajo vedno bolj v smer sporazumne rešitve in zblizovanja obeh držav.

Bolgarski in grški problem presojajo v Pragi, Bukareštvu in Belgradu na isti način. Ne da bi se hoteli vmešavati v notranje zadeve Grčije, obstoji želja po konsolidaciji. Upajo tudi, da ostane Bolgarija v okviru mirovnih pogodb in da bo znala ogibati se incidentov, ki bi mogli kaliti razmerje do sosednih držav.

STALIŠČE DO RUSIJE IN DRUGIH DRŽAV.

Belgrad, 11. januarja. (Izv.) O današnji dopoldanski seji konference se je zvedelo, da so udeležniki v posameznostih razpravljali o političnem položaju na Balkanu, zlasti z ozirom na Grčijo in Bolgarijo. Minister Duca je obrazložil sedanje razmerje Romunije napram sovjetski Rusiji in pojasnil stališče, ki ga namerava zavzeti Romunija napram sovjetom v bodočnosti. — O Rusiji so razpravljali v istem smislu kakor včeraj. Prevladovalo je mnenje, da je najboljšje ohraniti si napram Rusiji prosteroke. — Naglašali so tudi važnost prijateljskega razmerja ne samo med malo antanto in Francijo, ampak tudi med Anglijo in Italijo. V tej zvezi so naglašali tudi željo po slogi med Anglijo in Francijo. — Posebno pozornost so posvečali razmerju male antante do Italije in je minister Ninčić dal udeležnikom konference izčrpna poročila. — Razna poročila neresnih senzacijskih listov, ki so vedela povedati marsikaj o razširjenju male antante še na druge države, ne odgovarjajo resnici.

Sklepi na konferenci male antante.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Današnji dan je bil glavni dan razprav in je dnevni red sestanka male antante v glavnem izčrpan. Jutri bodo rešena še nekatera vprašanja, med njimi vprašanje posojila Mažarski. — Razprava na današnji seji se je vršila po sledečem redu: Po ponovnem pretresu ruskega vprašanja, o čemur poročamo na drugem mestu, se je prešlo na razpravo o razmerju med malo in veliko antanto, s posebnim ozirom na sklenjeno vojno konvencijo med Čehoslovaško in Francijo. O tem perečem vprašanju se je najdelj razpravljalo, vendar se mala antanta še ni definitivno odločila kot celota. Zdi se, da je tudi Francija popustila iz strahu pred novo vlado v Angliji. Kakor so nam izjavili, je predvsem Romunija oklevala, da se izreče za Francijo. Jasnó je, da bi države male antante najraje videle Francijo in Anglijo skupaj. Isto stališče zavzemajo države male antante, četudi malo bolj neodločno glede Italije. Na seji je dr. Ninčić referiral o našem razmerju do Italije in so izrazile senzacijo njegove izjave, da stojimo neposredno pred sporazumom z Italijo v vseh vprašanjih, posebej glede Reke. V podrobnosti tega sporazuma se dr. Ninčić ni spuščal, vendar je njegova izjava bila sprejeta zelo simpatično.

Po absolviranju veselih so prišle na vrsto razmere na balkanskem polotoku, v prvi vrsti svedo razmere v Bolgariji in njeni odnosaji s sosednjimi državami. Razumljivo je, da je dr. Nin-

Belgrad, 11. januarja. (Izv.) Današnje »Vreme« piše z ozirom na stališče posameznih držav male antante napram sovjetski Rusiji med drugim sledeče:

»Čehoslovaška vlada je mnenja, da je treba počakati, kakšno stališče bosta zavzeli Italija in Anglija napram sovjetski Rusiji. Čehoslovaška n. pr. ima svoje posebne gospodarske in trgovske interese in zato stoji čehoslovaška vlada na stališču, da bi bilo najbolje, če bi si vse tri zavezniške države glede svojega razmerja do Rusije ohranile prosto roko.

Romunija doslej sovjetske vlade niti dejansko ni priznala, stoji pa z njo v stikih glede rešitve raznih obmejnih vprašanj. Romunska delegacija se bo koncem januarja sestala s sovjetskimi delegati v Solnogradu. Romunija bo vpostavila z Rusijo trgovske zveze pod tem pogojem, če ji Rusija vrne med vojno v Moskvo odpeljani zlati zaklad in kronske dragulje. Šele potem bo mogoče govoriti o priznanju sovjeto.

POPOLDANSKO URADNO POROČILO.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Po popoldanski konferenci je bilo izdano sledeče uradno poročilo:

Na sestanku v petek popoldne so gg. Beneš, Duca in Ninčić končali v popolnem soglasju razpravo o raznih vprašanjih, ki se nanašajo na zunanje-politični položaj njihovih treh držav in so pričeli proučavati vprašanje mažarskega posojila.

Naslednja seja se vrši jutri popoldne ob 10. v ministrskem predsedstvu.

VPRASANJE ARHIVOV.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Popoldne se je vršila seja delegatov za rešitev vprašanja arhivov. Na seji je bila izdelana posebna spomenica za zunanje ministre zveznih držav. Posebno važnost so polagali delegati na točno izpolnitev vseh določb glede arhivov, ki jih odreja trianonska mirovna pogodba. V vseh točkah je dosežen popoln sporazum.

SVEČAN OBED NA DVORU.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Na čast delegatov male antante je priredil dvor danes svečan obed; okoli 80 časnika je pa priredil načelnik belgrajskega tiskovnega urada zajutrek v hotelu »Srbski kralj«.

čič zavzel najostrejšo stališče, ki pa ni bilo osvojeno, kajti romunski minister Duca je zavzemal stališče, da se ne sme iz vsakega incidenta delati državne afele in da se ne sme od Bolgarije zahtevati stvari, ki jih ona že z ozirom na svoje notranje razmere ne more pod nobenimi pogoji izpolnjevati.

Kar se tiče Grške, je sprejeto načelo, da se v njeno notranje ureditev in razmere ne more in ne sme niti najmanj vmešavati, vendar je ugotovljeno, da je nujno potrebno, da se ona čimprej konsolidira, da pride na Balkanu do one veljave, ki ji po njeni moči pripada, kajti ta veljava je tudi splošna potreba.

Razpravljajoč o posojilu Mažarski sta dr. Ninčić in Duca zahtevala čim ostrejši nastop in padel je celo predlog o raznih korakih, ki da jih je treba podvzeti proti Mažarski. Vendar tega stališča ni mogel osvojiti dr. Beneš. Do končnega sklepa glede posojila ni prišlo.

ODSTOP POSLANIKA SPALAJKOVIČA.

Belgrad, 11. jan. V prvih popoldanskih urah je Vaš dopisnik iz diplomatskih krogov zvedel, da je Spalajkovič podal demisijo na mesto poslanika v Parizu. V ožjih diplomatskih krogih, ki so bili o tej zadevi poučeni, je ta vest izzvala prijetno iznenadenje kljub temu, da so nekateri domači uglednejši politiki trdili, da je ta demisija v zvezi s predstojecim imenovanjem Spalajkoviča za ministra dvora. Sicer pa se ta demisija na drugi strani sorav-

ja v zvezo z včerajšnjo izjavo dr. Ninčiča, da Spalajkovič ni imel nobenega pooblastila, da daje take izjave. Smatra se, da je stališče dr. Ninčiča v reševanju ruskega vprašanja ojačeno. V kolikor bo ta prestiž dr. Ninčiča dolgotrajen, se bo videlo iz dejstva, če bo demisijska Spalajkoviča.

ODGOVOR NA ANGLEŠKO NOTO.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) V zadnjem času so razni listi prinesli vest, da je naša

vlada na znano angleško noto glede francoskega posojila za oboroževanje že odgovorila. Naš dopisnik je danes na angleškem poslanstvu dožgal, da ta vest ne odgovarja resnici. Od druge strani je naš dopisnik izvedel, da se bo o angleški noti in stališču napram njej razpravljalo na jutrišnji konferenci male antante, ker je na tem interesirana tudi Romunija, ki je dobila enako noto.

Poljska in mala antanta.

ZANIMANJE ZASTOPNIKOV MALE ANTANTE ZA NAŠ INTERVJU Z GOSPODOM OKENSKIM.

Belgrad, 11. jan. (Izv.) Razgovor poročevalcev »Slovenec« in »Obzorje« s poljskim poslanikom Okenskim, ki ga je danes z dovoljenjem poročevalcev priobčilo tudi »Vreme«, je posebno v diplomatskih krogih izževal precejšnje zanimanje. Razmerje med malo antanto in Poljsko se je razvijalo zelo zanimivo. Na prvem sestanku predstavnikov male antante v Belgradu je g. Okenski prisostvoval oficijelno, pozneje je Poljska sodelovala z državami male antante v Genovi in Haagu. Na sestanku v Sinaji je bila Poljska zastopana samo še neoficijelno in sedaj sploh ne sodeluje.

Odločna izjava poslanika Okenskega glede sovjetske Rusije so bile predmet posebne pažnje z ozirom na včerajšnje sklepe

in gotovo je, da niso bile brez vpliva na to, da je bilo danes ponovno vzeto v pretres vprašanje odnošajev do sovjetske Rusije. O tej razpravi smo zvedeli nekatere podrobnosti. Predvsem je treba naglasiti, da tej seji ni prisostvoval Nikola Pašić. Romunski minister Ducea pa je danes upremenil svoje stališče v smislu našega včerajšnjega poročila, in v dobro poučenih krogih se govori, da se to tudi ni zgodilo brez vsakega vpliva Anglije. Vsekako je zanimivo, da je storjen sklep, da se glede odnošajev do sovjetske Rusije prepušča previdnim članom male antante popolno svobodo akcije. Z ozirom na razpoloženje in na soglasnost v mali antanti je ta sklep več kakor zanimiv.

je izjavil Stinnes, da je 15. april zadnji rok, za sporazum, sicer morajo industriji vso produkcijo ustaviti.

NESREČA NA MORJU.

London, 11. januarja. (Izv.) Admiraliteta javlja, da se je potopila podmornica »L 24« v bližini Portlanda. Podmornica je trčila z neko vojno ladjo in se pogreznila. Vse moštvo je utonilo.

VIHAR NA MORJU.

London, 11. januarja. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da je parnik »Arnccliffe« v bližini Viga prestal težko nevihto, ki mu je uničila tudi brezžični brzojav. Nekaj mornarjev je v viharju valovje odneslo.

Iz zunanje politike.

* Gospodarski boj med Anglijo in Francijo. Poročali smo že o vsebini govora Mac Donaldovega, v katerem je razvijal smernice bodoče angleške zunanje politike. Dodatno k njegovim tozadevnim izvajanjem poročajo sedaj listi še, da bo Anglija zahtevala takojšnje izplačilo vojnih dolgov od Francije, če bi Francija angleški politiki preveč nasprotovala. Anglija bi vrgla na trg francoske zadolžnice in bi na ta način padala francoska valuta. Tudi o Ameriki trdijo, da bi sledila temu angleškemu koraku.

* Homerule za Škotsko. Na konferenci nezavisne delavske stranke za Škotsko, ki tvori po svojem radikalnem socialnem programu in po številu svojih poslancev — Macdonald je sam Škot — jedro Labour Party, je načelnik Martin izjavil, da bo delavska stranka izvajala Škotski homerule, samoupravo čisto po irskem vzorcu. »Slovenski Narod« in »Jutro« bosta kajpada rekla, da je to znamenje razpada velikobritanske države.

Politične vesti.

* Organizacija SLS v mestu Mariboru bo te dni dovršena po vseh okrajih in po stanovih. Mesto je razdeljeno na pet okrajnih organizacij. Dne 10. januarja se

je vršil zbor SLS za IV. okraj (koroško predmestje), dne 11. januarja zvečer je bil sestanek za magdalensko predmestje pri Nendlu, a v nedeljo 13. januarja dopoldne ob 9. uri bo v Melju. Povdariti moramo, da so najbolj pridni organizatorji naši železničarji, državni nastavlenci in obrtniki.

* Zborovanje SLS v mariborski okolici. Dne 3. januarja se je ustanovila za okoliš Jarenina (severo-vzhodni kot mariborskega okraja) nova okrajna organizacija SLS. Za predsednika nove organizacije je bil izbran odlični somišljenik g. Al. Supanič. — Dne 7. januarja se je ustanovila enaka okrajna organizacija za severno-zah. kot mariborskega okraja v Gornji Sv. Kungoti. Tu je bila udeležba zaupnikov in županov izredno lepa. Za predsednika okrajne SLS je bil izbran g. Fr. Spindler. Na obeh zborih je o položaju in nalogah za bodočnost poročal narodni poslanec Fr. Zebot. — Dne 8. januarja so se zbrali zaupniki in župani občin in župnij mariborske okolice v Mariboru. Poročala sta poslanca Falež in Zebot. Tudi tu se je osnovala nova okrajna organizacija SLS. Njen predsednik je agilni župan iz St. Petra nižje Maribora g. Fluher. Tako je izvedena sedaj okrajna organizacija SLS na severu Slovenije po vzoru modernih političnih organizacij. — Krajevni shodi SLS v severnem delu mariborskega okraja so se vršili po tem-le redu: dne 3. januarja zvečer v Mariboru za I. mestni okraj, dne 4. januarja za II. okraj. V nedeljo, 6. januarja, sta se vršila lepa shoda krajevnih organizacij SLS v Kamnici in Selnici ob Dravi. V torek, 8. januarja, v Pobrežju in 9. januarja v Studencih. Na vseh teh shodih je govoril narodni poslanec Zebot. Brez olepšavanja moramo priznati, da kmetsko in delavsko ljudstvo v teh krajih zvesto vztraja s svojimi poslanci v borbi proti krivici in korupciji. Dasiravno so se shodov udeležili tudi nasprotniki, vendar se ni na nobenem shodu slišal niti en glas, ki bi ne soglašal z delovanjem naše parlamentarne delegacije. Zapeljane je treba s čisto resnico povčiti, pa so nasprotnikom vrata med ljudi zaprta. Organizacija SLS na severu Slovenije je izvršena.

* O barantanju naprednjakov z mandati. Po pogodbi, ki so jo sklenili Zerjavovi demokrati in Ravniharjeva Narodno-napredna stranka za ljubljanski mandat, bi moral dr. Reisner s 1. januarjem odložiti mandat in ga prepustiti dr. Ravniharju. Demokrati pa še nikdar niso imeli smisla, da »beseda dana vez velja«, tudi tedaj ga nimajo, če napravijo pisмено pogodbo. Drugo pogodbeno stranko so za mandat v haležnost za to, da jim je pomagala do skupnega mandata, kratkoma opeharili. Da bi svoje besedolomstvo v javnosti kolkortoliko opravičili, so se izgovarjali, da Narodno-napredna stranka po dogovoru ni plačala polovice agitacijskih stroškov, zato ji mandata ne odstopijo prej, do čer tega dolga ne poravnata. Pri vsej tej nečestni barantaški aferi je najznačilnejše, da so demokrati zahtevali povrnitev agitacijskih stroškov šele sedaj, ko je šlo za odložitve njihovega edinega skupščinskega mandata v Sloveniji. Vidi se, da jim ni šlo za enar, ki ga imajo od svojih bank itak v preobilici, marveč samo za mandat. Narodno-napredna stranka je položila pri »Kmetijsko posojilnici« v Ljubljani 45.000 Din z vinkulacijo, da more to vsoto dvigniti dr. Zerjav, čim dvigatelj izkaže, da je prof. dr. Josip Reisner najkasneje do 19. januarja končnoveljavno odložil svoj poslaniški mandat v skupščini. To se pravi, da je Na-

rodno napredna stranka izpolnila zahtevo demokratov, ne zaupa jim pa, da ne bi po-basali 45.000 Din, hkrati pa obdržali mand-dat, da bi torej svojih bivših zaveznikov dvakrat ne opeharili. Previdnost je božja ma-t, si je mislil dr. Ravnihar. Zdi se, da je imel prav. Dr. Zerjav je odgovoril, da ne sprejme 45.000 Din in da nima s Kmetijsko posojilnico nobenega opravka. Tu se vidi vsa ogabnost demokratske politike. Prej so za mandat barantali, da bi ga ohranili in ko jim je zavezništvo zahtevalo izpolnila, pravijo ti: Nočemo, češ, ne kupujemo man-data. Pravilno bi morali reči: Sedaj ga ne kupujemo več, ker barantali so zanj. Izmi-slili so si drugo. Zdaj zahtevajo »odkriti in iskren odgovor na skupni seji«, ki po ob-javljeni pogodbi med naprednimi baranta-či ni bila predvidena ali obvezna. Tam upa-jo pristaje NNS pregovoriti, da »kljub po-godbi prepuste mandat še znanprej demo-kratom. Na prsi jim hočejo nastaviti nož z grožnjo, da so Ravniharjevi naprednjakarji proti uradništvu, ker mu hočejo odvzeti uradniškega »zastopnika«, ker bi nov po-slanec po skupščinskem poslovníku sploh ne mogel priti več v poštev za izvolitev ne v zakonodajni odbor, ne v katerikoli skup-ščinski odbor. Nas pač malo zanima, ali obdrži prof. Reisner svoj mandat ali ga po pogodbi prepusti dr. Ravniharju, ker ve-mo, da niti uradništvo niti drugi sloji ne od enega ne od drugega nimajo kaj dobrega pričakovati, toda značilna je ta barantaška borba za moralno kakovost demokratov. Kljub temu pa smo uverjeni, da se bodo »naprednjakarji« še znanprej vezali z de-mokratarji radi neke namišljene »napred-ne ideje«, za katero se skriva pa zlato tele. Ta barantaška afera kaže, v kako globoko močvirje moralne manjvrednosti so zaka-bacali liberalni frazerji.

* Laf Pašić. Iz belgrajske »Pravde«: »Saznali juče radikali, da je Pašić dobil orden Belog Lafa (= leva) od Masaryka, pa u veselju uzviknuše: I zaslužuje, da i u 80-toj godini bde Lafa«

* Nemci in Radić. Novosadski »Deut-sches Volksblatt« odklanja Radićevu snub-ljenje Nemecev z gesli o zatiranih narodnih manjšinah. List pravi, da Nemci Radiću ne morejo zaupati, ker se jim na Hrvat-skem in Slavoniji najslabše godi. Ako bi se dali Nemci od Radića zvabiti z lepimi besedami, da bi mu nudili politično po-moć, bi morali svoj čas gotovo slišati nje-govo slovo: »Zamorec je svojo dolžnost spolnil in lahko gre.«

Beleške.

* Slovenski narod« se je vjel — pri slo-vanskem bogoslužnem jeziku namreč. Mi smo vnaprej napovedali, da se bodo demo-kratska glasila sedaj obrnila proti — slo-vanskemu in hrvatskemu bogoslužnemu je-ziku, ki se pri nas po sklepih škofijskih konferenc uvede. Naivni »Slovenski narod« z dne 12. januarja priznava namreč, čemu naši centralistični arbofilci jočejo za staro-slovanskim bogoslužnim jezikom. Doslovno pravi »Narod«: »Z uvedbo staroslovenščine bi se naše ljudstvo versko približalo srb-skemu delu našega naroda.« S tem svojim prisrčnim vzdihom »Narod« izdaja, kakšen namen imajo naši unitaristi s tem vprašanjem: posrbljenje in popravoslavlje-nje! In ti liberalni naivneži si pri tem še domišljajo, da bodo cerkev s pomočjo Pa-šičeve brade prisilili, da izpolni njihove namene.

* Pokvarjena gospoda. Za zadnji vseso-kolski zlet v Ljubljani so dobili Sokoli ogromne vsote od vlade na razpolago, go-vorilo se je celo o 20 milijonih. Demokrat-ski listi sami so priznali, da je vlada da-rovala večmilijonsko vsoto, Orli p aza svoj pohod na tekme v Parizu, kjer so prosla-

Edmund About: 10

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

Šel sem po Hermesovi cesti do križ-potja Lepe Grkinje in sem zavil v Harfino cesto. Ko sem koračil preko trga Kanonov, sem pozdravil malo artiljerijo kraljestva, ki je spala pod šotorom in sanjala o zavzetju Carigrada. V štirih skokih sem bil na promenadi Patisija. Robinije, ki jo obrob-ljajo na obeh straneh, so odpirale svoje di-šeče cvetove. Temnomodro nebo je skoraj nevidno bledele med Himetom in Penteli-konom. Pred mano so se vrhovi Parnasa dvigali kot razklana skalnata stena; to je bil cilj mojega potovanja. Šel sem po povprečni poti navzdol do hiše grofice Jante Théotokis, v kateri je sedaj stanovala fran-coska delegacija; šel sem mimo vrtov prin-ca Mihaela Sontzo in Platonove akademije, katero je pred leti prezident areopaga za-stavil v loterijo, in sem vstopil v oljčni go-zdiček. Škorci in kosi, njihovi nemški so-rodniki, so skakali po srebrenkastem listju in veselo čebljali nad mojo glavo. Za goz-dom sem prekoračil obširne pašnike, kjer so se atiški konji, kratki in zatrepani kot na partenonski frizi, tolažili s suho krmo in segreto zimsko hrano. Jate grlice so vzle-tavale ob mojem prihodu in čopasti šk-rjančki so se dvigali navpično proti nebu kot

utrinki umetnega ognja. Od časa do časa je počasna želva križala mojo pot in vlačila s seboj svojo hišo. Skrbno sem jo poveznil na hrbet in sem nadaljeval svojo pot, pre-pustivši ji, da si pomaga iz položaja. Po dvehurni hoji sem prišel v puščavo. Sledi ci-vilizacije so izginile; na suhi zemlji ni bilo opaziti drugega kot redke šope trave, če-bulčke ornitogala in dolga stebelca suhih afodol. Solnce je vzhajalo in razločno sem videl smreke, ki obraščajo parnasova po-bočja. Pot, na katero sem krenil, ni bila va-ren vodnik, toda naravnal sem se proti gruč hiš, raztresenih ob vznožju gore, ki so bile najbrže vas Kastija.

Z enim skokom sem prekoračil Kephis-os Eleusinien v veliko zgražanje malih, širokih želv, ki so poskakale v vodo kot priproste žabe. Sto korakov naprej se je pot zgubila v široki in globoki soteski, raz-pokani od dežja dva ali tritisoč zim. Pred-stavljaj sem si, da bo ta soteska najbrže pot. Na svojih prejšnjih izletih sem opazil, da so Grki opustili napravo ceste povsod tam, kjer je voda skrbela za to. V tej deželi, kjer človek le nerad nasprotuje delu na-rave, so hudourniki državne, potoki dežel-ne ceste in žlebovi občinska pota. Nevihte opravljajo dela cestnih inženjerjev in de-ž je oblast, ki brez nadzorstva vzdržuje veli-ke in male zveze. Nadaljeval sem svojo pot med dvema razpokanima bregovoma, ki sta mi skrivala ravnino, goro in moj cilj.

Toda pot je delala toliko ovinkov, da sem kmalu le s težavo razločeval, v kateri sme-ri grem in bal sem se, da ne obračam hrb-ta Parnasu. Najbolj pametno bi bilo, če bi bil splezal na eno ali drugo obrežje in se orijental na ravnini; toda skale so bile špičaste, jaz sem bil truden, lačen in dobro sem se počutil v senci. Vsedel sem se na okrogel kos marmorja, izvlekel iz svoje škatlje kos kruha, mrzle jagnjetine in ča-šico vina, ki ga poznate. Rekel sem sam sebi: »Če sem na poti, pride morda kdo mimo in ga povprašam.«

In v resnici: ko sem zaprl svoj nož, da se vlečem v senco s tisto sladko trudnost-jo, ki sledi kosilu potnika in kače, se mi je zazdelo, da slišim konjske stopinje. Položil sem uho na zemljo in sem spoznal, da se bližata dva ali trije jezdec. Vrgel sem svo-jo škatljo na hrbet in sem se pripravil, da jim sledim v slučaju, da so namenjeni proti Parnasu. Čez pet minut sem zagledal dve ženski na konjih, ki sta bili opravljeni kot Angležinji na potovanju. Za njima je ko-rakal pešec, v katerem sem brez truda spo-znal Dimitrija.

Vi, ki ste prepofovali že dosti sveta, gotovo veste, da se potniki podajo na pot brez skrbi za nečimrnosti toalete; toda, če zagledajo žensko in najsi je tudi stara kot Noetova barka, jih naenkrat mine ta brez-skrbnost in nemirno se začno ozirati po svoji prašni obleki. Še preden sem zamogel

razločevati obraza obeh amaconk, sem si ogledal svojo osebo in bil sem prav zado-voljen. Nosil sem obleko, katero vidite in ki je še prav dostojna, čeprav jo nosim že skoraj dve leti. Zamenjal sem le svoje po-krivalo: čepica, in če je še tako čedna in ohranjena kot tale, le slabo varuje potnika pred solničnimi žarki. Nosil sem siv klobuk s širokimi okraji, na katerem se prah ne pozna dosti.

Vljudno sem se odkril, ko sta jahali dami mimo, ki se pa nista bogve kaj vzne-mirjali ob mojem pozdravu. Podal sem ro-ko Dimitriju in v »ratkih besedah mi je razložil vse, kar sem hotel vedeti.

»Ali je to prava pot na Parnas?«
»Da, tudi mi gremo tja.«
»Ali grem lahko z vami?«
»Zakaj ne?«
»Kdo sta ti ženski?«
»Moji Angležinji. Milord je ostal v ho-telu. Pah! Bankirji iz Londona. Stara je go-spa Simons od trvdke Badey in Cie; gospod je njen brat; gospodična je njena hči.«

»Lepa?«
»Po okusu. Jaz imam rajše Fotini.«
»Ali greste prav do trdnjave File?«
»Da. Najeli sta me za en teden po de-set frankov na dan in hrano. Jaz bom orga-niziral izlete. Začel sem s tem-le, ker sem vedel, da vas srečam. Toda kakšna muha ju je pičila?«
(Dale sledi.)

vili naše ime in s tem dvignili ugled države, od belgrajske vlade niso prejeli niti fikta. Pri nas se je splošno smatralo za javen škandal, da vlada take milijonske vsote naravnost razpiše v režimske in strankarske svrhe. Gospode v Belgradu je bilo le še malo sram in zato so naknadno po poročilih iz Pariza darovali svotico 5000 dinarjev tudi za Orlo in se izognili očitku krivične enostranosti s tem, da so dovolili tudi orlovskim organizacijam to, kar so prej že sokolskim, da so njihove prošnje in vloge oproščene plačevanja taks. Pokvarjena demokratska gospoda misli, da je ona privilegirana v državi in se nad tem aktom vladne pravičnosti hinavsko zgraža. Kako nesramno je časopisje te pokvarjene demokratske gospode, kako lažno, pa tudi neumno, dokazuje, da skušajo iz tega kovati celó politični kapital proti gg. dr. Ravniharju in dr. Trillerju, češ da je oprostitev taks za orlovске organizacije nagrada radikalov omenjenima gospodoma. Kaj pa imata oberstarosta Sokolskega saveza dr. Ravnihar in dr. Triller z Orli opravka? Ko bi ju kdo prišteval za prijatelje Orlov, bi ga menda tožila. Demagoštvo pokvarjene demokratske gospode je res že brezmejno neumno.

Dementia senilis se imenuje bolezen, ki se loti nekaterih starih ljudi, tako da venomer isto čveka ne glede na to, ali ima smisla ali ne. Če kdo n. pr. še danes kakor klepetec ponavlja, da so avtonomisti defetisti, da je njihova akcija protidržavna, da pomagajo Italiji, da hočejo naj se država rajši razbije itd. (Slovenski Narod št. 10, 1924), bo brezdvoma vsak dušeslovec to označil za nevarno in neozdravljivo dušno bolezen.

Bavaria docet. Naša konstatacija, da Bavarska daje zgled v boju za avtonomijo, je demokratsko časopisje hudo spekla. Da pomen tega dejstva oslabe, ga skušajo tolmačiti po svoje. »Jutro« meni, da »partikularistične« težnje Bavarske po zgledu Porenja in Pfalce dokazujejo le slabost nemškega rajha, kar nas mora le veseliti. Zato se »Slovenec« po mnenju Žerjavovega organa le sam »bije po zobeh«, če bavarski zgled proslavlja. — Demokrati s tem svojim argumentiranjem dokazujejo samo svojo veliko ignoranco. Ako bi pomenila avtonomija, oziroma federalizem že po sebi slabost državne misli, potem bi danes morala Anglija biti že en sam kup razvalin, ker tam ima že vsak del države svoj popolni homerulo. Kljub temu ves svet smatra Anglijo za najmočnejšo in najsolidnejšo državo na svetu in angleški funt ni padel, ko se je zvedelo, da so v Indiji zmagali avtonomisti na celi črti. Po demokratski logiki pa bi Anglija morala iti na drobne kosce, če, ko je Irka dobila neodvisnost. Nasprotno pa je Francija najbolj centralistična država v Evropi in vendar se njen frank blizu usodi najnižjih valut. Caristične Rusije centralizem ni rešil propada, pa tudi nemškega rajha ne! Nasprotno, uprav njegov centralizem je bil glavni vzrok razpada, dočim sedanje nemške dežele teže za tem, da premagajo še zadnje ostanke centralizma, ki jih je pustila weimarska ustava in sicer zato, da rajh o h r a n i j o. »Entweder wird das deutsche Reich der Zukunft föderalistisch sein oder es wird nicht sein«, pravi Spectator v »Hochland«, december 1923. V Porenju in na Pfalci je treba ločiti med avtonomisti, ki hočejo rajh le okrepiti, in med separatisti, ki so v tuji službi. Nadalje: ali je Avstrija danes kaj na slabšem, ko je prava zvezna država, kjer samo Dunaj tvori svoj poseben »rajh«? Mislimo, da bi se aalo reči ravno nasprotno. Centralistične države se danes držijo samo s silo: Francija, Italija, Španija, Jugoslavija, Rumunija, Poljska. Politični položaj vseh teh držav je vse kaj drugega nego sijajen, vzroki nemških kalamitet pa leže vse kje drugje nego v avtonomističnih težnjah, ki tudi niso »znamenja razpada«, kakor meni »Jutro«, ampak znamenja ozdravljanja. Oblast, ki jo je imela nekdanja plemiška monarhija, zdaj pa pruska demokratsko-socialistična birokracija, prehaja v roke pravega ljudstva, in Bavarska je od nekdanjega središča vseh krščansko-demokratskih pristno-nemških teženj v najboljšem smislu besede v nasprotju s pruskim vzhodnjaškim despotizmom. To tiči za federalizmi zahtevami Bavarske in ne, kar fantazira naše prusefilske centralistično svobodnjakarstvo.

Dopisi.

Izborna uprava. Glasom rešenja gosp. finančnega ministra C. Br. 396.40 od 31. avgusta 1921 mi je bila za neki slučaj odobrena nagrada v znesku Din 744.24. Ta akt mi je bil potom glavne carinarnice II. reda na Rakeku poslan v podpis. Vrnil sem podpisani akt na Rakek, od tam je romal v Belgrad, iz Belgrada zopet nazaj na Rakek in je bil končno ta čarobni akt od glavne carinarnice II. reda na Rakeku odposlan pod št. 8108 dne 16. avgusta 1922 central. carinski blagajni v Ljubljano v izplačilo, in sem bil o tem obveščen od carinarnice Rakek pod št. 155 od 5. januarja 1923. — Tega zneska mi pa centralna carinska blagajna v Ljubljani še ni izplačala. akoravno

sem vložil nič manj kot sedem tozadevnih prošelj. Sedaj naj pa javnost sodi — in naj še kdo čče, da ni naša centralna uprava izborna. — **Franc Terček**, žand. narednik v pokoju.

Z Jesenic. Za westfalske Slovence so nabrale gde: Preve in Kočar 1403 Din, Smole in Olip 1065 Din, Sitar, Sušnik, Zupan in Rajner pa 526 Din, Skupaj 2994 Din. — Podr. Jug. Matice je zbrala v preteklem letu na članarini 1455 Din. — Učenci in učenke VI. razreda so prodali tekmo nekaj dni za 1110 Din koledarjev Jug. Matice. — Za šolski tamb. zbor sta zbrali gde, učiteljici M. Žitnik in F. Dacar 2322 Din. — Šolski vodstvi sta vzporedili dne 6. t. m. čarobno pravilico: »Nežica in palčka, Poset je bil ogromen. Kosmatih dohodkov je bilo 1756 Din.

Volitve v dohodninske cenilne komisije.

Dne 20. t. m. se vršijo nadomestne volitve v cenilne komisije.

Podpisane zveze so na ponovnih sestankih razmotirale važnost teh volitev in sklepale priporočiti krajevnim organizacijam, da se zedinijo na enotno gospodarsko listo in izbero kot kandidate agilne in energične ljudi, ki ne bodo le zmorni, ampak tudi voljni so delovati pri prireditvi dohodnine.

Dohodnina postaja ne glede na prenikzi davčni minimum, od leta do leta občutnejša. Predvojno lestvico, ki ne vstreza več razvrednotitvi denarja v sedanjih razmerah, postruje še vojni pribitek, 30 odstot. izredni pribitek in invalidski davek.

Zato je nujno potrebno, da se poslužimo v polni meri po zakonu nam zajamčenih pravic in odpošljemo v komisijo može, ki bodo znali varovati naše interese in preprečiti pretirane ocene.

Da pa to dosežemo, je nujno potrebno, da nastopimo enotno, upoštevamo edino gospodarske razmere in postavimo volitev komisije na izključno gospodarsko stališče.

Vse poklicne organizacije pridobitnih krogov naj skrbje za postavitev enotne gospodarske kandidatne liste in za polnoštevilno udeležbo pri volitvah!

Za zvezo trgovskih gremijev v Ljubljani:

Ivan Jelačin ml. l. r. Fran Zebal l. r.

Za Jugoslovansko obrtno zvezo:

Ivan Ogrin l. r.

Za zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani.

Engelbert Franchetti l. r.

Dnevne novice.

— **Udarec po kmetijski šoli na Grmu.** Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu je najstarejši zavod te vrste s slovenskim učnim jezikom v Sloveniji. Dejstvo, da se na tej šoli izvežba vsako leto do 40 kmetijskih sinov za dobre gospodarje in da je šola uprav sedaj v najlepšem razvoju, pove jasno, da se mora tak prekorsni zavod z vsemi sredstvi podpirati. A kaj so storili iz Belgrada? Vzeli so svinčnik, rekli: »Na Grmu je polovico uslužbenec preveč!« in črtali po mili volji, ne da bi koga vprašali, ali so mesta potrebna ali ne. In tako se je zgodilo, da so črtali dve učiteljski mesti, ki obstojata od vsega početka šole in sta šoli neobhodno potrebni, reducirali so enega poduradnika in vse pisarniško osobe. Nihče ni pomislil, da dva strokovna učitelja in ravnatelj pod nobenim pogojem ne morejo zmagati po 10—12 ur šole dnevno, voditi gospodarstva in ogromnih pisarniških poslov. Sedaj res cvetoči zavod bi nujno propadal in končno propadel, kajti nihče ne inore delati preko svojih moči. Slovenski kmet pošteno plača davke, zato pa tudi zahteva, da se mu njegove strokovne šole, ki so itak premajhne in nezadostne, ne ubijajo. Naj se štedi, kjer je štedenje na mestu, a tako koristne ustanove, kot so kmetijske šole, je treba pospeševati, ne pa z redukcijami ubijati njihovega prekoristnega delovanja v prespeh kmetijstva. Naša odločna zahteva je, da ostanejo kmetijske šole v Sloveniji v vsem obsegu neokrnjene.

— **Župnim uradom in drugim upraviteljem cerkvenih imovin.** Po novem zakonu o taksah in pristojbinah tar. post. 12 se preurejajo tudi posebne dopolnilne prenosne takse (pristojbinski namestek-ekivalent). Plačevanju te takse so zavezane vse imovine patriarhijske, škofijske, kanoniške, župnijske itd. (nadarbine-beneficij) in cerkvene ustanove (zakladi) in fondi, samostani, cerkvene občine na leto od prometne vrednosti nepremične imovine 0.4 odstotka. Ta dopolnilna prenosna taksa se odmerja za petletne takse periode. Prva taksa perioda bo trajala izjemoma od 1. januarja 1924 do dne 31. decembra 1925, potem pa se začne redne petletne takse periode z dnem 1. januarja 1926. — Za prvo izjemno takšno periodo je vložiti napovedi za odmero takse do 15. januarja 1924 pri oni finančni upravi ali davčnem uradu, v čigar okolišju je dotična imovina. Ako se pravočasno ne vložijo napovedi, nastopi kazni po opombi 12, oddelek V. točka 3 in 4 tar. post. 12. taksne zakona (Uradni list št. 368 ex 1923). — Od ordinariata se ie sicer danes

odposlala brzojavka na gospoda ministra za finance za podaljšanje roka do 15. februarja t. l. Cerkvemim upraviteljem se pa nujno naroča, da prijavi imovino že do 15. januarja pri davčnih uradih ali pisмено ali ustno. Ako ne morejo sestaviti napovedi po predpisih, naj v izogib kazni prijavi sumarično nepremičnine zavezane pristojbinskemu namestku s pripomnjo, da se bodo podrobnosti čimprej napovedale. — Tiskovine za napoved se dobijo pri davčnih uradih po Din 5.50 pola. — **Kn.-šk. ordinariat v Ljubljani**, dne 11. januarja 1924.

— **V Radovljici** je v nedeljo 13. t. m. občni zbor Kmetске Zveze in Obrtne ob 3. uri popoldne. Somišljeniki, pridite polnoštevilno, ker je posvetovanje vevlačno.

— **Zaružno-gospodarski tečaj** prihodnji teden: Leskovec in Cerklje v ponedeljek, 14. t. m., Kostanjevica v torek, 15. t. m., Novomesto v sredo, 16. t. m., Trebnje v četrtek, 17. t. m. Poagitirajte za veliko udeležbo.

— **Promocija.** Danes promovira na graškem vseučilišču g. Lojze Kramarič iz Radovice pri Metliki za doktorja vsega zdravlilstva. Iskreno čestitamo!

— **Umrli** je 9. t. m. v Ložu mladenič Anton Juvančič v najlepših letih. Pokopali so ga dne 10. t. m. popoldne na domačem pokopališču. N. p. v m.

— **Osebe vesti.** Avskultanta Alfonz Capuder in dr. Rudolf Adamič sta imenovana za sodnika. Pravni praktikant Bogomir Kobal, Ferdinand Kvas, Franc Gorečan, dr. Lovro Lipič, Andrej Dolinar, Janko Müller, Stanislav Schweiger in Franc Stefanciosa so imenovani za avskultante. Policijski konceptni praktikant v Ljubljani dr. Vladimir Rekar je izstopil iz državne službe. Pisarniški pristav IX. čin. razr. pri pokrajinski upravi Fran Mercina je na lastno prošnjo trajno vpokojen.

— **Železniška nesreča.** Brzovlak, ki odhaja ob 11. uri popoldne iz Belgrada v Zagreb, je predčerašnjem skočil iz tira. Človeških žrtev ni bilo, stvarna škoda pa je občutna. Promet na progi Belgrad—Zagreb je bil zaradi te nezgode dalje časa ustavljen.

— **Grozen samoumor.** V Vrhu je samega sebe na ognjišč sežgal bivši avstroogrski stotnik Josip Higer. V pismu, ki ga je pustil na mizi, izjavlja, da ne more več živeti, ker ga neprestano preganjajo strašne prikazni. Odkod te prikazni, je razvidno iz dnevnika, ki je bil priložen pismu. Glasom zapisnikov v dnevniku je Higer začasa vojne pri Lojnci v Srbiji dal postreliti 40 srbskih družin z otroci. Sam je ubil pet otrok. V Sabcu je dal aretirati več srbskih izobražencev in jih dal brez razloga postreliti. V Negotinu je oplenil cerkev in si dragocenosti prisvojil, ubil dva nedolžna človeka in onečastil s enim tovarišem častnikom dve 12 letni deklici. Z vsemi temi zločini se v dnevniku naravnost hvali. V Vrhu je živel brez ovir, ker ga ni nihče poznal. Oblasti so odredile, da se doženejo in kaznujejo morebitni Higerjevi sokrivci.

— **Smrt odlične Slovence v Ameriki.** 13. decembra 1923 je umrla v Clevelandu ga. Marija Hafner roj. Grdina v najlepših letih svoje dobe. Bila je zelo izobražena žena, zavedna Slovenka, neumorno delavna na družabnem polju, izvrstna pevka v cerkvi in na društvenih prireditvah, predvsem pa mati vseh trpečih, posebno pa žena in otrok. Bila je kakor solnce za slovensko naselbino v Clevelandu. Vsi so jokali za njo. Naj ji bo lahka ameriška zemlja in obilno plačilo v večnost!

— **Voška** je ustrelil neki lovec v občinskem lovišču Predasel pri Kranju na Gorenjskem. Volk je tehtal 17 kg.

— **Povodenj v Petrogradu.** Neva se je razlila letos tako, da so pod vodo celo oni deli Petrograda, kateri niso poznali prej povodnji. Kljub zimi in hudemu mrazu je narasla Neva poleg finskega železniškega mosta za 1.50 m. Več ulic je pod vodo. Strokovnjaki razlagajo nesrečo kot posledico nestalnega jesenskega vremena. Medtem ko je stal v Petrogradu termometer pod ničlo, je vladala ob ladoškem jezru huda zima. Mnogiča ledu je napolnila reko Nevo in vsvarila ponekod »zamaške«, visoke do 20 m. Pod železniškim mostom je segal led do dna reke. Vojaki so morali minirati leden zid s 40 kg težkimi pirotehničnimi strelji. Delalo se je nepretrgoma po dnevu in po noči pri luči močnih žarometov. Finsko železnico je rešilo samo nečloveško naporno delovanje vojnih mimerjev.

— **Zračna proga Turin—Trst.** V italijanskih aeronavtičnih krogih dovršujejo načrt za redno zračno zvezo med Turinom in Trstom. Promet se bo vrši s hidrovolanti v črti reke Pad. Vmesne postaje bodo v Casalmonferratu, Paviji, Cremoni, Mantovi, Pontelagoscuro in Benetkah. Vožnja bo trajala 5 ur. Izprva bodo letala prenašala samo pisemsko pošto, liste in blagovne vzorce.

— **Leva** je hotel pogladiti. V nekem rimskem cirkusu je hotel 12 letni deček po končani predstavi pogladiti leva. Segel je v kletko, toda lev je takoj hlastnil po otrokovi roki. Takojšnji pomoči cirkuskega osobja se je zahvaliti, da je deček svojo roko ohranil, dasi precej poškodovano.

— **Kako** je sedaj v Nemčiji? — Osječka »Drauc« priobčuje pismo svojega naročnika iz Nemčije, ki živi tam v uglednem položaju. Iz tega dopisa posnemamo, »Razmere v Nemčiji so se izboljšale. Cene vseh potrebščin so se prilagodile novo upljani rentni marki, so pa

še vedno za 100—150 odstot. višje kakor leta 1914. Ljudje imajo manj denarja, ampak denar ima stalno vrednost. Plače uradnikov in privatnih nameščencev so značali za 50—70 odstot. Vsak si mora svoje premoženje zaslužiti na novo. Stavbena delavnost miruje. V industrijskih podjetjih delajo zopet po 10 ur dnevno. Če nam ne bo Poincare naših računov prekrizal, se bo Nemčija gospodarsko še opomogla.«

— **Žrtve pomorskega viharja.** Minole dni je iz Karlopa odplula proti Pagu jadrnica, naložena z lesom. Z njo sta se vozila brata, Maršić in dva mornarja. Na potu jih je zalotil silen vihar, ki je vrgel jadrnico ob paško obalo, da se je razbila na kosce. Za čudo so se pri tem vsi štirje mošeje rešili na breg in se peš napotili proti najbližjemu selišču. Ker so bili do kože premočeni, a je brila ledenomrzla burja, so se na potu zatekli v neko pastirsko kočjo. Tu so naslednji dan našli vse štiri zmrznjene. V teh predelih ne pomnijo, da bi bil kdaj kdo zmrznil, ker je podnebje zelo milo.

— **2513 časnikov** je l. 1923 prenehalo izhajati v Nemčiji, med temi 173 dnevnikov in 142 listov, ki so izhajali po dva- do trikrat na teden.

— **Srednje šole v češkoslovaški republiki.** Po podatku statističnega urada imajo na Češkem 393 srednjih šol s 3232 razredi. Gimnazij je 46, realnih gimnazij 118, 3 višje realne gimnazije, 69 reformnih realnih gimnazij, 75 realk, 66 učiteljskih in 16 strokovnih šol. Srednjih šol s češkim učnim jezikom je 257 (povprečno 313 učencev na enem zavodu), z nemškim učnim jezikom jih je 111 (po 225 učencev povprečno na enem zavodu), 15 z mažarskim učnim jezikom (269 učencev na zavod), 8 z ruskim učnim jezikom (221 učencev na zavod) in 2 s poljskim učnim jezikom (229 učencev na zavod). Te zavode je obiskovalo 111.808 učencev. Na en zavod jih pride povprečno po 284, na razred pa 34. Gimnazije je obiskovalo 12 tisoč 116 učencev, realne gimnazije 39.090, realke 31.269, višje realne gimnazije 1030, reformne realne gimnazije 18.975, učiteljska 8938 in strokovne šole 390 učencev.

— **Mraz in sneg v celi Evropi.** Od 8. januarja dalje v Nemčiji neprestano sneži. Zaradi silnih snežnih zametov je promet na mnogih železniških progah ustavljen. Na nekaterih železniških progah leži sneg do poldrug meter visoko. V Vratislavi (Breslau) je dosegel mraz 23 stopinj pod ničlo. — Silen mraz zaznamuje termometer tudi v Italiji. Tako so imeli predčerašnjem v Bergamu 12 stopinj mraza, v severoitalskih alpskih dolinah pa tudi po 18 do 26 stopinj. Istočasno je zapadel po vsi severni Italiji debel sneg, ki znatno ovira promet. Tudi mednarodni vlaki imajo silne zamude. — Velikanske snežne meteže javljajo tudi iz Anglije in iz Amerike.

— **Vihar v Rekaru in na Atlantskem oceanu.** Minole dni je razsajal v morski ožini med Anglijo in Francijo silen vihar. Ponesrečilo je pet parnikov. — Jugozapadno francosko obalo je obiskala visoka plima. Valovi so po lukah potrgali in poškodovali ladje in razne naprave, voda je zalivala skladišča in delavnice. Posebno sta trpela Royal in Soulat.

— **Razne nesreče.** V opekaru Ivo Caterja v Začretu pri Celju je podslala velika ruša ilovce delavea Ivana Rezarja in mu zmečkala levo nogo tako, da so ga morali prepeljati v bolnico v Celje. — Delavcu Francu Lebanu v tovarni klobukov »Seširc« v Škofji Loki je odtrgal stružni stroj tri prste na levi roki. — Sekač Lovrene Janežič tovarne pohištva »Vintgar« v Gorjah se je težko usekal v levo nogo, drvar Luka Zgaga v Bohinjski Bistrici pa se je usekal v gozdu v levo golen. — V tovarni vpojenega pohištva Remec in Komp na Duplici se je urezal pomočnik Jožef Juh z dietom v levo roko.

— **Aretacija komunističnega poslanca** zaradi tihotapstva s kokainom. Komunističnega poslanca Mingrinja iz Pise so zasačili v Rimu na tihotapstvu s kokainom in saharinom ter ga zaprli.

Primorske novice.

p **Goriški Slovenci in krvni davek.** Minole dni so se v Gorici vršili vojaški nabori. Slovenski fantje so prihajali prepevajoč in vriskaajoč. Zanimivo je, da se ni nihče drznil nadlegovati fantov zaradi slovenskega petja.

p **Pritisk na slovensko učiteljstvo.** Ker večina kraškega učiteljstva ni pristopila fašističnemu sindikatu »Ela«, so začeli italijanski »specialisti« na uradnih konferencah pritiskati na slovensko učiteljstvo s formaino zahtevo, da se vse učiteljstvo brez izjeme vpiše v sindikat. Zahtevali so dalje, da se v zapisniku imenoma navedejo vsi učitelji, ki še niso pristopili »Eji«. Zapisniki pridejo seveda potem pred višje instance, ki imajo usodo učiteljstva v rokah. Na ta brezvestni način skušajo slovenskemu učiteljstvu končno upogniti tilnik.

p **Razstava »Ženskega dobrodel. udruženja«** v Trstu. Žensko dobrodelno udruženje v Trstu je priredilo te dni razstavo ženskih ročnih del, ki je zelo lepo uspela. Veznine in obleke so izvedene v domačem primorskem ali sploh slovenskem narodnem slogu. Razstave so se vdeležile »Splošno žensko društvo v Gorici«, Prošek, Bazovica, Katrnara, Lovek, Škedenj, Barkovlje, Sv. Ivan in sploh vsa tržaška okolica.

p **Furlanska umetniška razstava v Gorici.** Meseca aprila t. l. prirede furlanski upodablajoči umetniki razstavo svojih del v Gorici. Jury za sprejemanja del se je že osnovala ter ji pripadeta med drugimi slikar Marliana in profesor del Puppo.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:

50,000.000 Din

Rezervni zakladi ca.:

10,000.000 Din

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst

Se priporoča za vse v bančni široko spadajoče posle

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon števil.: 261, 413, 502, 503 in 504

Meblovano SOBO

elektr. razsvetljavo oddam
takoj solidnemu gospodu v
vili pri »operi«. Poizve se:
Koltrejska ulica 12, pritličje,
med 14. in 15. uro. 229

SPALNICA, lepa, hrastova,
naprodaj po nizki ceni.
Na vpogled v nedeljo. Kie,
pove uprava pod številko 220.

ARHITEKT

in mestni STAVBENIK

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c.
št. 10 — Telef. inter. 103.
Ustanov. l. 1850. Se pri-
poroča za ZGRADBE vseh
vrst ter izvršuje NACRTE
in PRORACUNE.

Miši, podgane,

stenice in ščurki

morajo poginuti, ako uporab-
ljate naša preprekova sred-
stva: proti mišim in podga-
nam Din 750, za ščurke D 10
za stenice Din 10, za molje 6
Din, proti mrčesu 7 in 750 Din
mast proti ušem 5 Din, mast
proti mravljam 750 Din, Ro-
tor za čiščenje madažev 7 Din
Posilja po povzetju.

»Artese kom.

lasotorij, M. Jänker,

Zagreb 39,

Petrinjska ulica 8/III.

Jugometalija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Izvršuje vsako vrstna naročila za kleparstvo,
vodovodno inštalacijo, kotlarstvo in ključav-
ničarstvo. — Montaža toplodarov.

Vsa naročila se izvršijo točno in solidno.

Telefon 729.

Pozor, trgovci!

Staroznana, čez 50 let obstoječa in na ugodnem
prostoru ob glavni cesti v Cerknici obstoječa
trgovina z mešanim blagom, železnino in go-
stilno **NAPRODAJ** po ugodni ceni. — Hiša je
enonadstropna, z zidanimi skladišči. — Naslov
se izve v upravi »Slovenca« pod številko 230.

Priporočila se nakup najboljših

FAFF
šivalnih strojev

15 letn. jamstvom. Proda na obroke.
Solidne cene! - Debe se le pri trdki

Ign. Vok, Ljubljana

Podružnica v Novem mestu

Zastopniki se sprejmejo!

Iščemo 3-4 mašiniste 3-4 kurjače

za ozkotirne lokomotive.

Oferte je poslati na:

Telef. podružnice »RAD«, Topola, kod Mladenceva, Srbija

Bronaste zvonove
vlivo

načeneje in z dobavnim
rokom 2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
Št. Vid nad Ljubljano.

Modni salon damskih klobukov

ANGELA PEKOLJ

Ljubljana, Aleksandrova c. 12,
se priporoča velečenjenim damam.
Izdeluje klobuke po naročilu od naj-
preprostejše do najfinejše vrste.

Preoblikuje damske in moške obleke.

Wertheim-blagajne

za vzidanje, vloma- in ogaševanje, v vsakem stanovanju
oziroma prostoru z majhnimi stroški nevidno nadomest-
ljive, v 6 različnih velikostih dobavljiva in popis s cen-
kom brezplačno razpošilja **LJUBLJANSKA KOMER-
CIJALNA DRUŽBA**, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.
Provizijski ZASTOPNIKI naj se javijo!

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani.

registrirana zadruga
s omejeno odgov.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška c. 2. - Tehnično vodstvo po obla-
stvenem avtoriziranem gradbenem inženirju. - Projektira in iz-
vršuje vse v stavbeno in inženirsko stroko spadajoča dela.
Delo solidno. Čena konkurenčne.

POZOR!

POZOR!

ELIGIJ EBER,

KRZNAR — Kongresni trg števil. 7 —

PLACUJE najboljšo vse

kože divjačine:

liščje, kunje, vidre, dihurjeve, polhove, jazbe-
čeve in sploh vse KOŽE.

SOL

krekansko, mleto, belo v vrečah po 50 kg
dobavlja najcenejše takoj

„JUGOSLAVIJA“
prometno d. d.

Gajeva ul. 10. Zagreb Telefon 9—41

Brzjavke: »JUGOPROMET«.

Tiskarna Panonija d. d. v Ljutomeru

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je s svojim odlokom od 14. decembra 1923
štev. 7419/23 dovolilo podpisanim koncesionarjem, da smejo osnovati delniško družbo pod imenom

„Tiskarna Panonija“.

Družba je upravičena in ima namen, baviti se z vsemi v grafično - artističko obrt spadajočimi
posli, knjigotštinstvom, vezanjem knjig, trgovino s papirjem, muzikalijami, pisarniškimi in šolskimi potreb-
ščinami itd. itd. V delno izvršitev tega namena prevzame družba sedaj obstoječo »Tiskarno Panonijo,
Iv. Sušec & tov. kom. družbo v Gornji Radgoni« in jo premesti v Ljutomer, kjer se kupi v ta namen
lastno poslopje.

Delniška glavica znaša 1,000.000 Din ter je razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din.

Delnice se emisirajo po kurzu 1000 Din za komad in za vsak komad 50 Din več za kritje usta-
novnih stroškov.

Delnice, katere bodo imenske, se bodo izdajale v komadih po 1000 Din.

Na subskribiranje delnice odpadajočo glavico je vplačati do 31. januarja 1924 pri zavodu, kjer
se je subskribicija izvršila.

Subskribicija delnic se vrši pri podružnicah Slavenske banke v Gor. Radgoni, Mariboru, Celju,
Ljubljani in Murski Soboti, pri Posojilnici v Gornji Radgoni, Slovenski banki podr. v Ljutomeru, Obrtni
banki podr. v Ljutomeru, ter pri Jugoslovanskemu kreditnemu zavodu v Murski Soboti.

Subskribicijske pole so na razpolago pri imenovanih zavodih.

Subskribicija se prične dne 11. januarja in zaključi dne 31. januarja 1924.

Delnice se izročijo subskribentom po ustanovnem občnem zboru.

Ljutomer-Gornja Radgona, januarja 1924.

Dr. Karol Grossmann,
odvetnik v Ljutomeru.

Anton Jandl,
stavbenik v Ljutomeru.

Alojzij Neudauer, Ivan Sušec,
tiskarska podjetnika v Gornji Radgoni.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo števil. 11.945, v Zagrebu števil. 39.080.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.** Ekspozitura: **BLDG.**

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje
in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.